

Biblioteka

IN

Urednik izdanja

Vana Dereta

Naslov originala

Lorenzo Marone

LA VITA A VOLTE CAPITA

© Lorenzo Marone, 2025

Published & Translated by arrangement with Silvia Meucci Agency.

Copyright © ovog izdanja *Dereta*, 2025

LORENCO MARONE

Život te, ponekad, zadesi

Prevod sa italijanskog
Gordana Subotić

Beograd
2025
DERETA

*Vitu Ranučiju, njegovoj muzici,
slobodi, kojoj je odao počast svojim življenjem.*

*Našim besmislenim životima, bolnim i poetskim,
umetnosti i plesu,
Franku Batijatu,
odraslom dobu i vrlini,
našoj deci,
nama,
našim neizbrisivim sećanjima,
našoj večnoj lakovernosti,
nama,
koji se nikad nećemo okončati.*

„Roditi se... jeste pasti u vreme.”

MARINA CVETAJEVA

*„A učitelj me nauči koliko je teško naći
svitanje u sutonu.”*

FRANKO BATIJATO

Umoran

„Da li ikad razmišljaš o tome koliko si drugih života mogao proživeti?”

Moja žena me je to pitala, jednog kišnog jutra. Bila je opružena na krevetu, ja sam sedeo pored nje i kao svakog dana prelistavao novine. Odvojio sam pogled od vesti pa provirio ka njoj ispod oka, s naočarima navrh nosa: lice modro, kese ispod očiju, obrazi upali i puni bora. Baš je poružnela, pomislio sam.

„Jesi li čuo šta sam te pitala?”, navalila je, promuklo, jedva čujno.

„Ne.”

„Da li ikad pomisliš koliko si drugih života mogao proživeti? Veruješ li da si dobro proveo svoje vreme?”

Uzdahnuo sam, pa spustio dnevni list na kolena, skinuo naočare. „Hoćeš li vode?”, upitao sam je.

Odmahnula je glavom, nastavila da me gleda. Nisam znao šta da joj kažem, pa sam se vratio čitanju.

Kuckanje budilnika na ormariću odbijalo je sekunde.

„Bravo, nemoj da uzvратиш, kao što si radio celog života...”

Ponovo sam uzdahnuo, nisam mogao da dovršim članak. Ona je razdražljivim pokretom namestila čaršave,

htela je da se svađa. Posle skoro pola veka, još uvek je želela svađu.

„Istina je, Čezare Anuncijata, da si ti sedamdeset godina spavao.”

Frknuo sam, skriven iza stranica. Samo sam hteo da završim članak o Holandskim Antilima, koji su, posle više referenduma, prestali da postoje kao jedinstven entitet.

„Čezare...”

„A...”

„Slušaš li me?”

„Hoćeš li vode?”

„Ne, zaboga!”, procedila je kroz zube pa tresnula rukom o dušek.

Osvojila je moju pažnju.

Progutala je pa pokušala još jednom, „Više od sedamdeset godina si spavao.”

Nastavila je da me odmerava, a meni nije bilo jasno da li njen izraz lica više odaje mržnju ili nepoštovanje. Nastavio sam da čitam.

„Zašto?”, dodala je, nepokolebljiva.

„Šta zašto?”, upitao sam iscrpljen, zatvorivši novine.

„Zašto si celog života spavao?”

Razmišljao sam o tome duže nego što je trebalo. I na kraju odvratio, „Bio sam umoran.”

Mozganje

U određeno doba noći uhvate me grčevi u stopalima pa moram da razmrđam noge da bi bol uminuo. Ali nije to ono nagore u mom protivrečnom odnosu s krevetom, bitka počinje mnogo ranije, kad se opružim, jer mi gorušica ne da mira, jednjak mi gori, kao da imam grudvu u grlu, ležim tu sve vreme se nakašljavajući, te bi se Katarina, kad bi bila pored mene, unervozila i počela da frkće kao da sam ja kriv. Gerijatar mi je savetovao da se okrenem na levu stranu, ali tako mi je još gore, jer srce krene da mi poskakuje u grudima, tambura mi u ušima i zadišem se. Zato sam primoran da se vratim na leđa.

Gerijatar, doktor Salustri, prijatelj moje ćerke Zveve, koji brine o meni otkad sam doživeo srčani udar, teško da je stigao do pedesete, zato svaki put moram da se uzdržim da ga ne pitam šta on zna o starosti. Smešno, kad pomislim, pomalo kao ginekolozi koji bi da raspravljaju o ženskim intimnim delovima tela; dečko, ti nemaš matericu i jajnike, dođe mi da mu kažem, nema svrhe da sediš tu i daješ uputstva. Ali tako je to u životu, uvek postoji neko spreman da ti nešto objasni, a taj neko često nikad nije bio na tvom mestu.

Rado bih mu izbrisao taj osuđujući osmejak s lica; neću zbog Zveve, da ne bih trpeo njeno predavanje, rekla bi mi da sam nepristojan i neodgovoran i da mi nikad niko ne odgovara. Što je, uostalom, istina, nije mi jasno zašto drugi moraju da nam odgovaraju, u tom prihvatanju ljudi po svaku cenu vidim malodušnost i kukavičluk. Godinama sam se zadovoljavao mrvicama, ali život je ispljuvak, nije stvoren da bismo se zadovoljavali mrvicama, a u mojim godinama treba se rešiti prosečnih.

Da se vratim na Salustrija, voleo bih da živim dovoljno dugo da ga vidim kao starca pred nekim mladim doktorom koji mu se smeška, zabavljajući se, to bi mi pružilo veliko zadovoljstvo.

Okrenuo sam se da pogledam na sat na komodi, ali ne razaznajem brojeve zbog katarakte na oba oka. Trebalo bi da se operišem, ali dok guram, guram. Stavio sam naočare, četiri i petnaest ujutru. Smešno je, blago rečeno, što i dalje navijam budilnik na šest, jer nema dana da me on prene iz sna. Nemam šta da radim, a ipak ustajem iako je napolju još mrak.

Sećam se vikenda sa Zvevom i Danteom kad su bili deca, kad smo Katerina i ja sve pokušavali ne bismo li ih naterali da ujutru duže spavaju, ali ništa nije vredelo, u pola osam bi doprlo uobičajeno dozivanje iz susedne sobe: „Tata!” Zašto su zvali mene, do dana današnjeg ostalo je tajna, budući da bi skoro uvek otrčala majka. Godinama sam različitim smicalicama pokušavao da ih nateram da se kasnije bude, ali moja žena se protivila tome i govorila mi da sam sebičan jer potrebe dece podređujem svom snu. Petkom i subotom uveče primoravao sam ih da ostanu budni dokasno, tako će, govorio sam sebi,

ujutru duže spavati. Ali ništa od toga, tačno u pola osam, eto ti uobičajenog dozivanja. Ja bih se psujući okrenuo na drugu stranu, a Katerina bi ustala optužujući me da sam mučitelj, da su zbog mene premalo spavali. Godinama vikendom ujutru nisam uspevaao da prozborim, niti da uobičim misao dostojnu tog naziva sve do uveče; Katerina me je proglasila mučiteljem, a zapravo su mene mučili.

Celog života sam mislio da nemam bogzna koliko razloga da budem zadovoljan i da je moja svakodnevnica dosadna i beznačajna. Zapravo je bilo mnogo lepote koju nisam ni primećivao: bilo je muzike koju sam slušao u kolima da sve trešti, bilo je ispijanja kafe rano ujutru, uveče knjiga na sofi, dok mi je Katerina zavlčila stopala pod noge, partija karata s prijateljima četvrtkom, fudbal nedeljom po podne, iščekivanje svetskog prvenstva, čaša dobrog vina, ponekad bioskop ili pozorište. Ulazio sam u sobu tinejdžerke Zveve da bih joj rekao laku noć, a zatekao bih je kako razgovara s drugaricom, poljubio bih je na izlasku, dok me je ona ignorisala, i vratio bih se na sofu s neobičnim osećajem sigurnosti, neočekivanim poverenjem u život, jer je moja porodica bila tu, spremala se za spavanje i ništa ružno nije moglo da joj se desi. U suštini, dve su mogućnosti: ili ćeš skupiti hrabrost da promeniš svoj život nabolje, ili ćeš se potruditi da prepoznaš ono dobro u tom koji već imaš.

Ja nisam uradio nijedno od toga.

Najveću laž na svetu izgovorio sam svojoj ženi, tek što smo se upoznali.

Malo pre toga je počela da radi u kancelariji komercijaliste Volpe, tako ljupka, ućtiva, da sam danima razmatrao

kako da joj priđem. Prilika se ukazala jednog popodneva: primetio sam na njenom radnom stolu paklu multifiltera i kutiju šibica – tad se moglo pušiti u zatvorenom prostoru i sve naše kancelarije uvek su bile obavijene gustim oblacima dima. Ukratko, pogodilo me je iznenadno prosvetljenje koje će zauvek promeniti naše živote; njen, i još više moj. Da bih zapodenuo razgovor, izmislio sam da sam kolekcionar kutija od šibica, i tako smo ceo sat razgovarali o tome, i ne samo o tome. Sutradan je došla s tri kutijice koje je uzela od oca, pružila mi ih je sa očaravajućim osmehom, rekavši, „Pomislila sam da bi ti se svidеле!”

Da li sam posle toga mogao da joj kažem da me kutije od šibica nimalo ne zanimaju? Da je ta bezazlena laž poslužila samo da bih joj prišao? Nisam imao hrabrosti, odustao sam, kao u mnogim stvarima u svom životu. A to je bila greška. Na dan kad sam upoznao njenu porodicu, mesec dana kasnije, njen otac me je uveo u svoju radnu sobu i, sav zadovoljan, izručio mi u ruke četrdesetak praznih kutijica od šibica.

To je bio tek početak.

Za našu prvu godišnjicu, Katerina mi je poklonila kutijicu od šibica *Safa Mađenta*¹ iz pedesetih godina. Verovatno je primetila razočaranje na mom licu jer me je brže-bolje upitala: „Ne sviđa ti se?”

Tad je trebalo da progovorim, tad kad je prošlo samo godinu dana, što je već previše vremena za jednu tako sitnu laž, ali nisam progovorio, suočen s njenim izrazom ljubavi, nisam imao snage da kažem istinu.

¹ Fabrika šibica u Milanu, koja je radila od 1932. do 2002. (Prim. prev.)

Sadržaj

Umoran	9
Mozganje	11
Betmen	22
Kada sam imao deset godina	42
Klupe	43
Stanari	52
Gambit	59
Simptomi	70
Kada sam imao dvadeset godina	83
Roditeljstvo	84
Vrlina	103
Kada sam imao trideset godina	112
Opsenarstvo	113
Glovo	124
Kada sam imao četrdeset godina	140
Tata	141
Manipulacija	157
Napulj	175
Stid	191
Kada sam imao pedeset godina	213

Iva	214
Tela	233
Kada sam imao šezdeset godina	254
Obećanja	255
Srce	271
Buđenje	287
Kada sam imao sedamdeset godina	308
Deca	309
Antonio	321
Lakovernost	330
Kada sam imao osamdeset godina	336
 Zahvalnost	 339

Lorenzo Marone
**ŽIVOT TE,
PONEKAD,
ZADESI**

Za izdavača
Dijana Dereta

Lektura i korektura
Sonja Beljanski Tripković

Likovno-grafička oprema
Marina Slavković

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-589-8

Tiraž
2000 primeraka

Beograd, 2025.

Izdavač / Štampa / Plasman: **DERETA doo**, Vladimira Rolovića 94a,
11030 Beograd, tel./faks: 011.23.99.077; 23.99.078, **www.dereta.rs**

KNJIŽARA DERETA, Knez Mihailova 46, Beograd, tel.: 011.26.27.934, 30.33.503

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.131.1-31

МАРОНЕ, Лоренцо, 1979–

Život te, ponekad, zadesi / Lorenzo Marone ; prevod sa italijanskog Gordana Subotić. – 1. Deretino izd. – Beograd : Dereta, 2025 (Beograd : Dereta). – 341 str. ; 21 cm. – (Biblioteka IN / [Dereta])

Prevod dela: La vita a volte capita / Lorenzo Marone. – Tiraž 2.000.

ISBN 978-86-6457-589-8

COBISS.SR-ID 168719369